

Krachtige basiszorg

Integrale medische
en sociale samen-
werking in de wijk

"Krachtige basiszorg is (mede)verantwoordelijkheid nemen zonder het direct zelf op te lossen"

- praktijkondersteuner GGZ -

Krachtige basiszorg is een integrale wijkaanpak die op de werkvloer is ontwikkeld. Het is een nieuwe en andere manier van kijken, leren, doen en organiseren door alle professionals in de zorg, ondersteuning en preventie in de wijk. Krachtige basiszorg is gericht op bewoners met hoge gezondheidsrisico's en met problematiek in meerdere leefdomen.

Krachtige basiszorg ondersteunt de bewoners in de wijk optimaal door goed te kijken naar wat mensen in de wijk nodig hebben en het aanbod van zorg en ondersteuning en de organisatie daarvan er op af te stemmen. Het houdt én de populatie én de professionals in de wijk gezonder en vermindert zorggebruik en zorgkosten significant. In de wijk Overvecht in Utrecht is de aanpak geïmplementeerd en effectief gebleken.

Kortom: Basiszorg, maar dan anders!

Eén focus, één cultuur, één leeromgeving

Krachtige basiszorg werkt op basis van een gedragen en **doorleefde** gemeenschappelijke visie en het is geïmplementeerd tot op uitvoeringsniveau. Het is meer dan een plan of een overlegstructuur.

De **ervaren gezondheid** van inwoners fluctueert gedurende het leven. Iemand kan zich gedurende zijn of haar leven meer of minder gezond voelen. Ziekte maar ook sociaal-maatschappelijke problemen of levensgebeurtenissen beïnvloeden de ervaren gezondheid. Krachtige basiszorg zorgt ervoor dat professionals goed kunnen aansluiten bij deze fluctuerende gezondheidsbeleving en de daarbij behorende zorgconsumptie. Dit beïnvloedt de ervaren gezondheid op een gunstige manier.

Bewoners zijn verantwoordelijk voor hun eigen problemen en hun eigen gezondheid. Professionals ondersteunen en stimuleren dat en nemen alleen wanneer nodig deels de regiefunctie van de bewoner over. Per individu sluiten zij aan bij de zelfredzaamheid, de gezondheidsvaardigheden en de motivatie van de bewoners. Dan zijn de resultaten het beste en geeft de patiënt **vertrouwen**.

Professionals sturen op de gezondheidsrisico's en zorgconsumptie in de wijk, door **integraal** en **proactief** te werken. Integraal om de verantwoordelijkheid voor ondersteuning van mensen met hoge gezondheidsrisico's te delen met andere professionals. Men kan complexe problemen immers niet altijd alleen oplossen. En proactief om te voorkomen dat problemen escaleren. Preventie van risico's dus. Dit is van essentieel belang in een wijk met veel mensen met veel problemen in meerdere domeinen.

In de wijk **inspireren professionals** elkaar. Op de wijk gerichte multidisciplinaire scholing levert meer op dan scholing van professionele disciplines apart. De professionals in Overvecht ontwikkelden bijvoorbeeld een **wijkbrede scholing**: 'Samenwerken in Complexiteit' en met de Hogeschool Utrecht ontwikkelden ze de wijkbrede interprofessionele scholing 'Proactieve ouderenzorg'. (Zie: www.stichtingvolte.nl).

"Je ziet bij de cliënt een kwartje vallen en het ontnemt de valse hoop dat ik alles ga oplossen"

- buurtteam medewerker -

Integrale zorg en ondersteuning

Krachtige basiszorg is het nieuwe integrale aanbod voor bewoners met fluctuerende gezondheidsrisico's. Het aanbod is gericht op de kwetsbaarheid en kracht van de bewoners in plaats van op de ziekten. Ook past het aanbod bij de gezondheidsvaardigheden van de bewoner. Krachtige basiszorg is **maatwerk**.

Kwetsbaarheid kan worden veroorzaakt door iets dat buiten het expertisegebied ligt van de betrokken hulpverlener. Alle professionals in de wijk gebruiken waar nodig het **4-domeinen (4D) model** om samen met de patiënt of cliënt te ontrafelen wat er in de verschillende leefdomeneinen speelt en wat de invloed daarvan is op zijn of haar gezondheidsbeleving. **Het cijfer voor gezondheid** en de vraag hoe dat cijfer gelijk kan blijven, hoger zou kunnen worden of waarom het een 4 is en geen 3 geeft zicht op waar de belangrijkste aanknopingspunten voor behandeling of ondersteuning zitten. Het gesprek met de persoon in kwestie is daardoor anders. **Positief geformuleerde feedback** en **eerlijke communicatie** over de bijdrage die de professional kan leveren aan de bewoner zijn hierbij van belang.

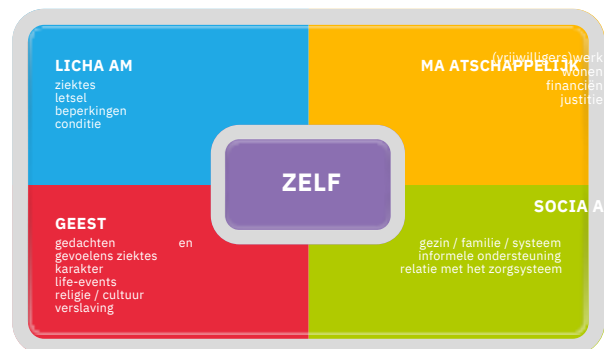
Om zorg en ondersteuning op elkaar af te stemmen zijn er **werkafspraken** tussen professionals uit de huisartsenpraktijk en de buurtteams gemaakt om de **samenwerking** tussen **het medische en sociale domein** vorm te geven. Er zijn werkafspraken over **kwetsbare ouderen** met wijkverpleging en over **jeugd** die op stedelijk niveau zijn afgesproken en in de wijk zijn uitgewerkt. Ook zijn er werkafspraken rond mensen met **psychische en psychiatrische problemen**. Buurtteams hebben afspraken over **consultatie van de kaderhuisarts en praktijkondersteuners ggz** in de wijk. Alle samenwerkingsafspraken bevatten onderdelen over wat de juiste zorg van de juiste professional op de juiste plek is (geen dubbel werk), en ook wie er signaleert, wie de regie heeft en hoe de regie wordt overgedragen (warme overdracht).

Ook zijn er **wijkspecialisten**. Eén wijkpsychiater en 10 medisch specialistische disciplines van het ziekenhuis zijn vaste contactpersonen voor de huisartsenpraktijken en kunnen gericht worden ingezet. Er zijn korte en persoonlijke lijnen door **werkafspraken over door- en terugverwijzen**,

het inzetten van **consultatiemogelijkheden** zoals het meekijkconsult en gezamenlijk multidisciplinair overleg. Deze lijnen zorgen voor een beter gebruik van elkaars expertise wat onnodige verwijzing naar specialistische zorg voorkomt. De huisarts kan dan meer patiënten onder hoofdbehandeling houden.

Krachtige basiszorg verbindt zorg en ondersteuning in de spreekkamer met het aanbod van welzijn en preventie in de wijk. Daar waar de stap naar het bestaande aanbod in de wijk voor de patiënt te groot is is **nieuw aanbod** nodig dat aansluit bij de krachten en mogelijkheden van de inwoners in de wijk. Voorbeelden zijn de groepsprogramma's 'In Beeld', 'In Beweging' en 'Lessen in Geluk', 'het Beweegconsult' en de inzet van de beweeg- en vitaliteitsmakelaar voor volwassenen en voor de jeugd.

Om het wijkaanbod voor zorgprofessionals inzichtelijk te maken zijn onder andere twee **routekaarten** ontwikkeld met als thema **'Meer Bewegen in de wijk'** en een tweede met als thema **'Vitale Kinderen'**. Op deze kaarten staat hoe wijkprofessionals uit zorg- en welzijn elkaar kunnen vinden en welk aanbod er in de wijk is dat aansluit op de zelfredzaamheid, gezondheidsvaardigheden en motivatie.

4D-MODEL Professional Subitems © Jacqueline van Riet & Nikki Makkes, Stichting Overvecht Gezond

'Eerst had ik een onacceptabel hoge werkdruk, maar door Krachtige basiszorg is de werkdruk acceptabel hoog'

- huisarts -

De praktijk goed georganiseerd

Krachtige basiszorg heeft **een andere organisatie van de praktijk** nodig. De professional neemt waar nodig voldoende tijd om alle leefdomen te ontrafelen. Het 4D consult omvat vaak meer dan één consult en huisartsen en praktijkverpleegkundigen werken als team samen. Naast het consult is structureel tijd nodig voor overleg met de collega's in de wijk. Want als er sprake is van complexe problematiek en integrale interventies nodig zijn wordt **gezamenlijk de behandelroute bepaald**.

De **balievoering** is ook anders. De doktersassistente moet bijvoorbeeld weten hoe zij mensen met complexe problematiek het beste te woord kan staan, wanneer mensen bij de vaste (eigen) huisarts ingepland moeten worden of dat er al proactief een behandelroute is uitgestippeld door de huisarts of praktijkverpleegkundige.

Goede ICT en goed datamanagement ondersteunt de huisartsenpraktijk en de wijk. Het binnen krachtige basiszorg ontwikkelde **dashboard** in het informatiesysteem van de huisarts (HIS) maakt mensen op basis van hun gezondheidsrisico of kwetsbaarheid zichtbaar. De professionals kunnen in één oogopslag zien wat bijzonderheden van de patiënt zijn en wie er bij het zorgproces van de patiënt betrokken zijn. De professional is daardoor extra alert op het risico dat de patiënt loopt.

Hierbij hoort ook dat de bewoners gebruik kunnen maken van het **bewonersportaal**, zoals www.mijngezondheid-inovervecht.nl in Overvecht, voor communicatie met zorgverleners en ondersteuners, het maken van afspraken en het vinden van gezondheidsinformatie.

Competente professionals zijn onontbeerlijk. Professionals beheersen hun eigen vak goed en hebben daarnaast extra vaardigheden. Ze kijken breed (in 4 domeinen), ze maken slim gebruik van expertise die ze zelf niet in huis hebben en ze investeren in samenwerken. Er is een **competentieprofiel** voor **krachtige basiszorg professionals** waarin dit is uitgewerkt en die organisaties in de wijk gebruiken bij het aannemen van nieuwe medewerkers.

Één gezonde wijk

Het samenwerkingsverband Overvecht Gezond verbindt de huisartsen- en eerstelijnspraktijken in de wijk. Inhoudelijke en beleidspartefeuilles GGZ, jeugd, sociaal domein, ouderen, preventie en farmacie e.a. worden op wijkniveau verdeeld. Overvecht Gezond ondersteunt en faciliteert praktijkmanagement en bedrijfsvoering.

Het is essentieel om randvoorwaarden zoals de gemeenschappelijke visie, cultuur en leeromgeving met partners in alle domeinen in de wijk goed te organiseren. **De Gezonde Wijk Alliantie** is daartoe het vehikel. De alliantie is een **netwerk-samenwerkingsverband** van organisaties in de zorg, preventie en welzijn in de wijk én van de gemeente. Borging en uitvoering vindt op drie niveaus plaats: strategisch, tactisch en op de werkvloer.

Organisaties in de wijk en bewonersinitiatieven organiseren een brede mix aan activiteiten. De actieve samenwerking van inwoners, professionals én de gemeente in de Gezonde Wijk brengt focus aan in de activiteiten. Deze focus varieert per wijk. Overvecht richt zich op de kwetsbare groep bewoners, op de transitie van reactieve naar proactieve zorg en het integraal werken met als nieuw motto: Op orde komen, meekomen en verder komen¹.

Meer informatie

- www.overvechtgezond.nl
- www.stichtingvolte.nl
- **Overvecht Gezond!** Theoretische onderbouwing van de integrale aanpak 'krachtige basiszorg' in de Utrechtse wijk Overvecht. www.nivel.nl; NIVEL, 2016
- **Filmpje krachtige basiszorg:**
<https://www.youtube.com/watch?v=SiE0efsBM4o>
- **Filmpje wijkspecialist:**
<https://www.youtube.com/watch?v=vWSRGsRnL38>
- **Filmpje Gezonde Wijkaanpak in Utrecht:**
<https://www.youtube.com/watch?v=S3eNpZf35u0>

¹Overvecht, een aanpak tot focus en versnelling, maart 2016

Colofon

mei, 2017

Het concept Krachtige basiszorg is ontwikkeld door Overvecht Gezond en Buurteam Organisatie Sociaal Utrecht.

Stichting Overvecht Gezond
www.overvechtgezond.nl
info@overvechtgezond.nl

Buurteamorganisatie Sociaal Utrecht,
een initiatief van Inluzio.
www.inluzio.nl

*Deze brochure is mogelijk gemaakt door
Stichting Achmea Gezondheidszorg (SAG).*